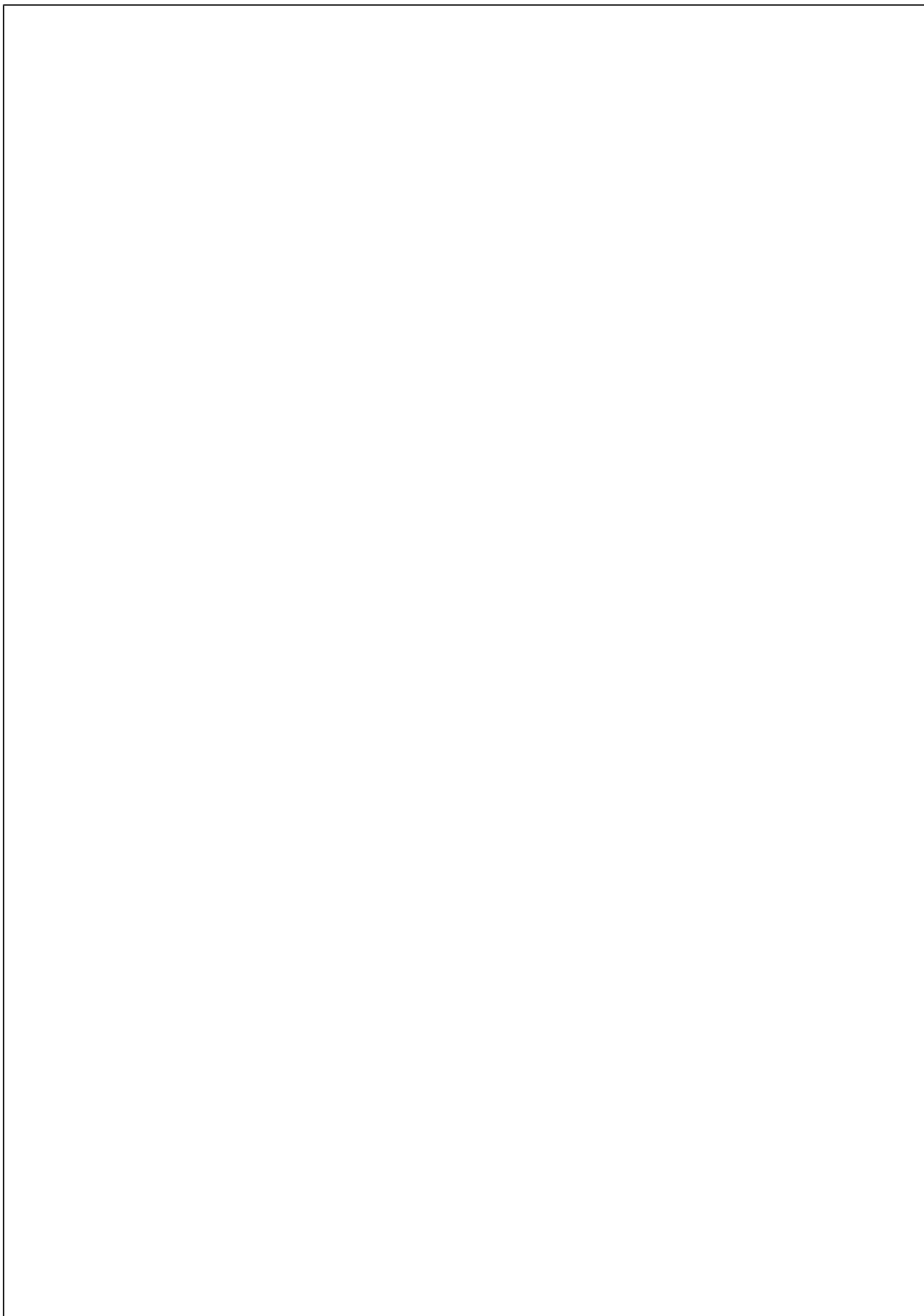

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/218604,48-rocznica-smierci-Stanislawa-Pyjasa.html>
27.02.2026, 07:25

[Następny](#)

[Powrót](#)

48. rocznica śmierci Stanisława Pyjasa

07.05.2025

7 maja 2025 r., w 48. rocznicę śmierci Stanisława Pyjasa, pod tablicą pamięci na ul. Szewskiej w Krakowie, spotkali się dawni działacze opozycji demokratycznej oraz przyjaciele studenta UJ, współpracownika KOR, prawdopodobnie zamordowanego przez SB. W imieniu IPN kwiaty pod tablicą złożył dyrektor krakowskiego oddziału dr hab. Filip Musiał.

7 maja 1977 r. na klatce schodowej kamienicy przy ul. Szewskiej 7 w Krakowie znaleziono ciało Stanisława Pyjasa, studenta polonistyki i filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego, współpracownika Komitetu Obrony Robotników. Według środowisk opozycyjnych śmierć była skutkiem pobicia przez SB. Władze twierdziły, iż Pyjas spadł ze schodów. W reakcji na śmierć studenta, kilka dni później, 15 maja, jego przyjaciele powołali Studencki Komitet Solidarności – pierwszą niezależną organizację studencką w PRL.

[Ekspertyza. Śmierć Stanisława Pyjasa](#)

Dokument filmowy zrealizowany przez kanał TVP Historia we współpracy z IPN i Instytutem Ekspertyz Sądowych w Krakowie.

[Historia śledztwa w sprawie śmierci Stanisława Pyjasa](#)

Sprawę Pyjasa badali najpierw peerelowscy prokuratorzy, działający pod nadzorem SB. Prawdziwe śledztwo zaczęło się dopiero po 1990 r., a zwłaszcza gdy ujawniono akta tajnych służb PRL i sprawę przejął IPN.

[Pogrzeb Stanisława Pyjasa pod czujnym okiem SB – fotografie z Archiwum IPN](#)

10 maja 1977 r. w Gilowicach (pow. żywiecki) pochowano Stanisława Pyjasa, działacza opozycji, studenta filologii polskiej i filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego.

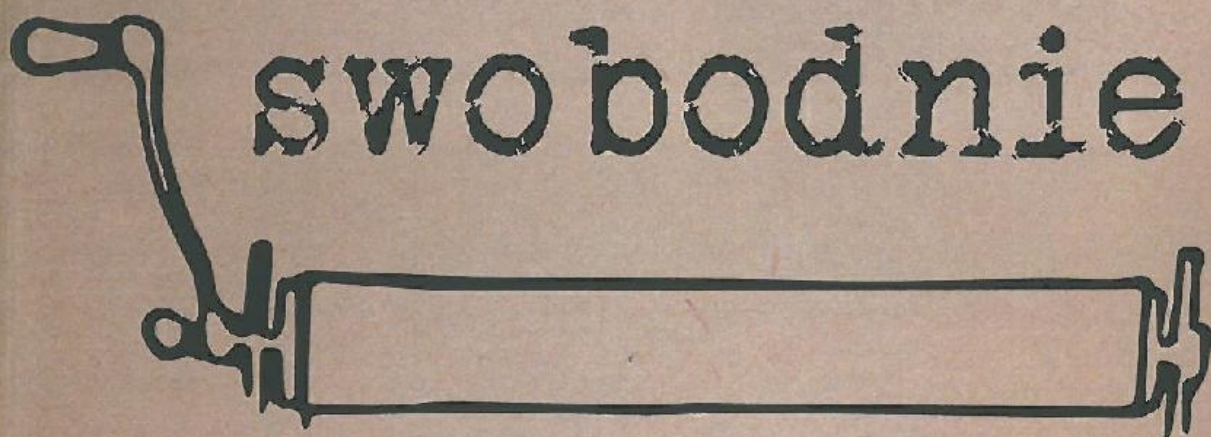
[Studencka solidarność odpowiedzią na zamordowanie Stanisława Pyjasa](#)

15 maja 1977 r. ulicami Krakowa przeszły dwa żałobne pochody. Jeden po mszy świętej odprawianej rano w kościele dominikanów, wyruszył na ul. Szewską. Drugi, wielotysięczny marsz przeszedł wieczorem z Szewskiej pod Wawel. Na zakończenie manifestacji odczytano oświadczenie o powołaniu Studenckiego Komitetu Solidarności. Pod deklaracją podpisali się: Andrzej Balcerek, Joanna Barczyk, Liliana Batko, Wiesław Bek, Małgorzata Gątkiewicz, Elżbieta Majewska, Józef Ruszar, Bogusław Sonik, Bronisław Wildstein i Lesław Maleszka – tajny współpracownik SB o pseudonimie „Ketman”.

[Oddychać swobodnie. Studencki Komitet Solidarności w Krakowie \(1977-1980\)](#)

Broszura edukacyjna do pobrania [PDF]

Oddychać swobodnie

Studencki Komitet Solidarności
w Krakowie (1977-1980)

Kraków

Rocznica